A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2024. március 21.*

„Előzetes döntéshozatal – 2014/26/EU irányelv – A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelés – Közös jogkezelő szervezetek – Független jogkezelő szervezetek – A szerzői jogok kezelésével kapcsolatos tevékenységhez való hozzáférés – 2000/31/EK irányelv – Tárgyi hatály – A 3. cikk (3) bekezdése – 2006/123/EK irányelv – Tárgyi hatály – A 17. cikk 11. pontja – EUMSZ 56. cikk”

A C-10/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunale ordinario di Roma (római bíróság, Olaszország) a Bírósághoz 2022. január 5-én érkezett, 2022. január 5-i határozatával terjesztett elő

a **Liberi editori e autori (LEA)**

és

a **Jamendo SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, M. Ilešič (előadó), I. Jarukaitis, A. Kumin és D. Gratsias bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: C. Di Bella tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2023. február 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Liberi editori e autori (LEA) képviseletében D. Malandrino, A. Peduto és G. M. Riccio avvocati,

– a Jamendo SA képviseletében M. Dalla Costa, G. Donà és A. Ferraro avvocati,

* Az eljárás nyelve: olasz.

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: R. Guizzi avvocato dello Stato,

– az osztrák kormány képviseletében A. Posch, J. Schmoll, G. Kunnert és F. Parapatits, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében V. Di Bucci és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2023. május 25-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zenei alkotások belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 84., 72. o.; helyesbítés: HL 2015. L 233., 8. o.) értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Liberi editori e autori (LEA, Szabad kiadók és szerzők) és a Jamendo SA között a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közvetítői tevékenységnek az utóbbi által Olaszország területén történő gyakorlása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2000/31/EK irányelv

3 A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.) 1. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Ez az irányelv a belső piac megfelelő működéséhez kíván hozzájárulni az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások tagállamok közötti szabad mozgásának biztosítása által.”

4 Ezen irányelv 3. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„A tagállamok nem korlátozhatják a szabályozott területtel összefüggő okokból az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások másik tagállamból történő nyújtásának szabadságát.”

5 Az említett irányelv 3. cikkének (3) bekezdése többek között előírja, hogy az irányelv 3. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazható az említett irányelv mellékletében említett területekre.

6 E melléklet értelmében a 2000/31 irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdése nem alkalmazható a következő esetekben: „szerzői jog, szomszédos jogok, [a félvezető termékek topográfiájának oltalmáról szóló, 1986. december 16-i] 87/54/EGK [tanácsi] irányelvben [(HL 1987. L 24., 36. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 8. kötet, 231. o.)] és a[z adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i] 96/9/EK [európai parlamenti és tanácsi] irányelvben [(HL 1996. L 77., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 459. o.)] foglalt jogok, valamint iparjogvédelem”.

A 2006/123/EK irányelv

7 A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 376., 36. o.) „Tárgy” című 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv általános rendelkezéseket állapít meg a szolgáltatók letelepedési szabadságának gyakorlása és a szolgáltatások szabad mozgásának megkönnyítése érdekében, a szolgáltatások magas színvonalának megőrzése mellett.”

8 Ezen irányelv „A közösségi jog egyéb rendelkezéseivel való kapcsolat” című 3. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Ha ezen irányelv rendelkezései más közösségi jogi aktus olyan rendelkezésével ütköznek, amelyek egy adott szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságnak vagy gyakorlásának meghatározott kérdéseit szabályozzák adott területeken vagy szakmákban, akkor az adott területek és szakmák vonatkozásában a más közösségi jogi aktus rendelkezései érvényesek és alkalmazandók. […]”

9 Az említett irányelvnek „A szolgáltatásnyújtás szabadsága” című 16. cikke (1) bekezdése előírja:

„A tagállamok tiszteletben tartják a szolgáltatók jogát, hogy szolgáltatást nyújthassanak a letelepedési helyük szerinti tagállamtól eltérő tagállamban.

[…]”

10 Ugyanezen irányelvnek a „További eltérések a szolgáltatásnyújtás szabadságának elvétől” című 17. cikke értelmében:

„A 16. cikk nem alkalmazandó a következőkre:

[…]

11. szerzői jog, szomszédos jogok […]”

A 2014/26 irányelv

11 A 2014/26 irányelv (2)–(4), (7)–(9), (15), (16), (19) és (55) preambulumbekezdése kimondja:

„(2) A szerzői és szomszédos jogok által védett tartalom terjesztése, beleértve a könyveket, audiovizuális műveket és hangfelvételeket, valamint az ezekhez kapcsolódó szolgáltatásokat, szükségessé teszi azt, hogy a jogokat a szerzői és szomszédos jogok különböző jogosultjai, mint például a szerzők, az előadóművészek, a hangfelvétel előállítók és a kiadók engedélyezzék. Alapesetben a jogosult választhat a jogai egyéni vagy közös

kezelése között, amennyiben a tagállamok az uniós joggal és az Unió és tagállamai nemzetközi kötelezettségeivel összhangban másként nem rendelkeznek. A szerzői és szomszédos jogok kezelése magában foglalja a felhasználók számára történő engedélyezést, a felhasználók ellenőrzését, a jogok gyakorlásának figyelemmel kísérését, a szerzői és szomszédos jogok érvényesítését, a jogok gyakorlásából származó jogdíjbevételek beszedését és a jogosultakat megillető összegek felosztását. A közös jogkezelő szervezetek lehetővé teszik a jogosultak számára, hogy díjazásban részesüljenek az olyan felhasználások után, amelyek ellenőrzésére vagy érvényesítésére maguknak nem lenne lehetőségük, beleértve a nem belföldi piacokat is.

(3) Az [EUMSZ] 167. cikke értelmében az Európai Uniónak tevékenységei során figyelembe kell vennie a kulturális sokszínűséget, és hozzá kell járulnia a tagállamok kultúrájának virágzásához, tiszteletben tartva nemzeti és regionális sokszínűségüket, ugyanakkor előtérbe helyezve a közös kulturális örökséget. A közös jogkezelő szervezetek a kulturális kifejezésmódok sokszínűségének előmozdítóiként fontos szerepet töltenek be – és továbbra is fontos szerepet kell betölteniük – azáltal, hogy a legkisebb és a kevésbé népszerű repertoárok számára is piacra jutási lehetőséget teremtenek, valamint szociális, kulturális és oktatási szolgáltatásokat nyújtanak jogosultjaik és a nyilvánosság számára.

(4) Az Európai Unióban letelepedett közös jogkezelő szervezetek számára biztosítani kell a más tagállamokban lakóhellyel rendelkező vagy letelepedett jogosultak képviselete, vagy a más tagállamokban lakóhellyel rendelkező vagy letelepedett felhasználók részére történő engedélyek adás során a Szerződések által garantált szabadságok gyakorlását.

[…]

(7) A közös jogkezelő szervezetek tagjai, a jogosultak és harmadik személyek érdekeinek védelme szükségessé teszi a szerzőt megillető jogok kezelésével és a zeneművek online felhasználása több területre kiterjedő hatályú engedélyezésével kapcsolatos tagállami jogszabályok összehangolását annak érdekében, hogy uniós szinten egyenértékű biztosítékok álljanak rendelkezésre. Ennek megfelelően ezen irányelv jogalapjának az [EUMSZ] 50. cikke (1) bekezdésének kell lennie.

(8) Ez az irányelv arra irányul, hogy összehangolja azokat a tagállami szabályokat, amelyek a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetek általi kezelésének tevékenységéhez való hozzáférésre, a közös jogkezelő szervezetek irányításának módjaira, valamint ezek felügyeleti keretére vonatkoznak, és ezért az EUMSZ 53. cikke (1) bekezdésének kell lennie ezen irányelv további jogalapjának. Továbbá, mivel ez az ágazat az egész Unióban kínál szolgáltatásokat, az EUMSZ 62. cikkének is ezen irányelv jogalapjának kell lennie.

(9) Ezen irányelv célja, hogy az irányítás, a pénzügyi gazdálkodás, az átláthatóság és a beszámolás magas szintű biztosítása érdekében meghatározza a közös jogkezelő szervezetekre vonatkozó követelményeket. Ez azonban nem akadályozhatja meg, hogy a tagállamok a területükön letelepedett közös jogkezelő szervezetek esetében az irányelv II. címében meghatározottaknál szigorúbb előírásokat tartsanak fenn vagy állapítsanak meg, amennyiben ezek a szigorúbb előírások összhangban állnak az uniós joggal.

[…]

(15) A jogosultak jogaik kezelését független jogkezelő szervezetekre is rábízhatják. Ezek a független jogkezelő szervezetek üzleti jellegű szervezetek, de különböznek a közös jogkezelő szervezetektől többek között azért, mert a felettük való ellenőrzést és a tulajdonosi jogokat nem a jogosultak gyakorolják. Azonban attól függően, hogy e független jogkezelő szervezetek a közös jogkezelő szervezetekhez képest milyen mértékben végzik ugyanazokat a tevékenységeket, kötelezni kell őket arra, hogy az általuk képviselt jogosultak, a közös jogkezelő szervezetek, a felhasználók és a nyilvánosság számára is bizonyos információkkal szolgáljanak.

(16) Az audiovizuális művek előállítói, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzók saját jogaik, és bizonyos esetekben például az előadóművészek által egyedi megállapodások alapján rájuk ruházott jogok tekintetében adnak felhasználási engedélyeket és saját érdekükben járnak el. A könyv-, zenemű- és lapkiadók az egyedi megállapodások alapján rájuk ruházott jogok tekintetében adnak felhasználási engedélyeket és saját érdekükben járnak el. Ezért az audiovizuális művek előállítói, a hangfelvétel-előállítók, a műsorsugárzók és a kiadók sem tekintendők „független jogkezelő szervezeteknek”. Továbbá a szerzők és előadóművészek közvetítőjeként működő és a jogosultakat képviselő menedzserek és ügynökök a közös jogkezelő szervezetekkel való kapcsolataik során nem tekintendők »független jogkezelő szervezeteknek«, nem kezelik más személyek jogait: nem állapítanak meg díjakat nem adnak felhasználási engedélyeket, és nem szednek be jogdíjat.

[…]

(19) Tekintettel az EUMSZ-ben megállapított szabadságokra, a szerzői és szomszédos jogok közös kezelésének maga után kell vonnia, hogy az adott jogosult szabadon választhassa meg azt a közös jogkezelő szervezetet, amely a jogait kezeli, legyen szó nyilvánossághoz közvetítési, többszörözési jogokról vagy a jogok olyan fajtáiról, amelyek bizonyos felhasználási módokhoz, például műsorsugárzáshoz, színházi előadáshoz vagy online forgalmazáshoz szükséges többszörözéshez kapcsolódnak, feltéve, hogy az adott jogosult által választani kívánt közös jogkezelő szervezet már kezel ilyen jogokat vagy a jogok ilyen fajtáit.

[…]

[…] biztosítani kell, hogy a jogosultak a közös jogkezelő szervezetnél könnyen tiltakozhassanak az ilyen jogoknak vagy ilyen jogfajtáknak a közös kezelése ellen, és hogy egyénileg kezelhessék ezeket a jogokat, vagy azok összességének vagy egy részének kezelését egy másik közös jogkezelő szervezetre vagy más szervezetre bízhassák vagy ruházhassák át, a közös jogkezelő szervezet, a másik szervezet, illetve a jogosult állampolgársága, lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállamtól függetlenül. Ha egy tagállam az uniós joggal és az Unió és a tagállamok nemzetközi kötelezettségeivel összhangban úgy rendelkezik, hogy a jogokat közös jogkezelő szervezeteknek kell kezelniük, akkor a jogosultak választása más közös jogkezelő szervezetekre korlátozódik.

[…]

[…]

(55) Mivel ezen irányelv céljait, nevezetesen a közös jogkezelő szervezetek tagjai azon képességeinek javítását, hogy a szervezet tevékenysége felett ellenőrzést gyakoroljanak, a közös jogkezelő szervezetek megfelelő átláthatóságának biztosítását, és a zeneművek online felhasználására vonatkozó, szerzőket megillető jogok több területre kiterjedő hatályú engedélyezésének fejlesztését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban, az intézkedések léptéke és hatása miatt, e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az [EUSZ] 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.”

12 Ezen irányelv „Tárgy” című 1. cikke értelmében:

„Ez az irányelv a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetek általi kezelése megfelelő működésének biztosításához szükséges követelményeket határozza meg. Meghatározza továbbá a szerzők zeneműveinek online, több területre kiterjedő felhasználásának közös jogkezelő szervezetek általi, engedélyezésének szabályait.”

13 Az említett irányelvnek a „Hatály” című 2. cikke a következőképpen szól:

„(1) Az I., II., IV. és V. cím – a 34. cikk (2) bekezdése és a 38. cikk kivételével – az Unióban letelepedett valamennyi közös jogkezelő szervezetre vonatkozik.

(2) A III. cím, valamint a 34. cikk (2) bekezdése és a 38. cikk azokra az Unióban letelepedett közös jogkezelő szervezetekre vonatkozik, amelyek több területre kiterjedő hatállyal kezelik a szerzőket zeneműveik online felhasználására vonatkozóan megillető jogokat.

(3) Ezen irányelv vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell a közös jogkezelő szervezetek közvetlen vagy közvetett, teljes vagy részleges tulajdonában vagy ellenőrzése alatt álló szervezetekre, amennyiben az ilyen szervezetek olyan tevékenységet végeznek, amely – ha azt közös jogkezelő szervezet végezné – ezen irányelv rendelkezéseinek hatálya alá tartozna.

(4) A 16. cikk (1) bekezdése, a 18. és 20. cikk, a 21. cikk (1) bekezdésének a), b), c), e), f) és g) pontja, valamint a 36. és a 42. cikk hatálya az Unióban letelepedett valamennyi független jogkezelő szervezetre kiterjed.”

14 Ugyanezen irányelv „Fogalommeghatározások” címet viselő 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

a) »közös jogkezelő szervezet«: olyan szervezet, amely jogszabály, jogátruházás, felhasználási engedély vagy más szerződéses megállapodás alapján, egynél több jogosult javára és közös érdekében kizárólagos vagy fő céljaként szerzői vagy szomszédos jogokat kezel, és amely a következő feltételek közül az egyiket vagy mindkettőt teljesíti:
   i. a tagjai tulajdonában vagy ellenőrzése alatt áll;
   ii. nonprofit szervezetként működik;

b) »független jogkezelő szervezet«: olyan szervezet, amely jogszabály, jogátruházás, felhasználási engedély vagy más szerződéses megállapodás alapján, egynél több jogosult javára és közös érdekében kizárólagos vagy fő céljaként szerzői vagy szomszédos jogokat kezel, és amely:

i. nem áll a jogosultak közvetlen vagy közvetett, teljes vagy részleges tulajdonában vagy ellenőrzése alatt, és
ii. profitorientált szervezetként működik;

[…]

j) »képviseleti szerződés«: közös jogkezelő szervezetek közötti bármely olyan megállapodás, amely alapján az egyik közös jogkezelő szervezet egy másik közös jogkezelő szervezetet bíz meg az általa képviselt jogok kezelésével, beleértve a 29. és 30. cikk alapján kötött megállapodást is;

[…]”

15 A 2014/26 irányelvnek az „Alapelvek” című 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy a közös jogkezelő szervezetek az általuk kezelt jogok vonatkozásában képviselt jogosultak érdekeinek maradéktalan figyelembevételével tevékenykedjenek, és ne rójanak rájuk olyan kötelezettségeket, amelyek e jogosultak jogainak és érdekeinek védelme, illetve jogaik eredményes kezelése érdekében objektív szempontból nem szükségesek.”

16 Ezen irányelvnek „A jogosultakat megillető jogok” című 5. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a jogosultakat megillessék a (2)–(8) bekezdésben meghatározott jogok, és hogy e jogokat kifejezetten tartalmazza a közös jogkezelő szervezet alapokmánya vagy tagsági szabályzata.

(2) A jogosultak megbízhatják a választásuk szerinti közös jogkezelő szervezetet, hogy kezelje a választásuk szerinti jogokat, jogfajtákat vagy műtípusokat és egyéb teljesítményeket a választásuk szerinti terület tekintetében, függetlenül attól, hogy melyik tagállamban van a közös jogkezelő szervezet letelepedési helye vagy a jogosult letelepedési helye vagy lakóhelye, illetve a jogosult mely tagállam állampolgára. Amennyiben a közös jogkezelő szervezetnek nincs objektíven alátámasztott indoka a jogkezelés visszautasítására, köteles kezelni ezeket a jogokat, jogfajtákat vagy műtípusokat és egyéb teljesítményeket, feltéve, hogy ezek kezelése a tevékenységi körébe tartozik.

(3) A jogosultak engedélyezhetik a választásuk szerinti bármely jog, jogfajta vagy műtípus és egyéb teljesítmény nem kereskedelmi célú felhasználását.

(4) A jogosultak észszerű, legfeljebb hat hónapos felmondási idő mellett felmondhatják a közös jogkezelő szervezetnek jogok, jogfajták vagy műtípusok és egyéb teljesítmények vonatkozásában általuk adott, jogok kezelésére vonatkozó megbízást, vagy tiltakozhatnak a közös jogkezelés ellen a (2) bekezdés szerint meghatározott bármely választásuk szerinti jogra, jogfajtára vagy műtípusra és egyéb teljesítményre vonatkozóan, a választásuk szerinti területek tekintetében. A közös jogkezelő szervezet dönthet úgy, hogy az ilyen felmondás vagy tiltakozás csak a pénzügyi év végén lépjen hatályba.

(5) Amennyiben a jogosult a megbízás felmondása vagy a tiltakozás hatálybalépését megelőzően történt felhasználási tevékenység ellenértékeként vagy a felmondás vagy tiltakozás hatálybalépését

megelőzően kiadott engedély alapján őt megillető összegekre jogosult, a jogosultat változatlanul megilletik a 12., 13., 18., 20., 28. és 33. cikk alapján fennálló jogok.

(6) A közös jogkezelő szervezet nem korlátozhatja a (4) és (5) bekezdésben biztosított jogok gyakorlását annak a feltételnek az előírásával, hogy a felmondással vagy tiltakozással érintett jogok, jogfajták vagy műtípusok és egyéb teljesítmények kezelését egy másik közös jogkezelő szervezetre kell bízni.

[…]”

17 Az említett irányelvnek „A közös jogkezelő szervezetek tagsági szabályzata” című 6. cikke a (2) bekezdésében kimondja:

„A közös jogkezelő szervezet felveszi tagnak azokat a jogosultakat, illetve azokat a jogosultakat képviselő szervezeteket – beleértve más közös jogkezelő szervezeteket és jogosultak szervezeteit is –, akik teljesítik a tárgyilagos, átlátható és megkülönböztetésmentes feltételeken alapuló tagsági követelményeket. […]”

18 A 2014/26 irányelv „A felhasználás engedélyezése” című 16. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a közös jogkezelő szervezetek és a felhasználók jóhiszeműen folytassanak tárgyalásokat a jogok engedélyezésére vonatkozóan. […]

(2) A felhasználás engedélyezésének objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján kell történnie. […]

A jogosultak a felhasználás engedélyezése fejében megfelelő díjazásban részesülnek. A kizárólagos jogok és a díjazáshoz való jogok díjszabásának észszerűnek kell lennie, többek között a jogok gyakorlásának gazdasági értékéhez képest, szem előtt tartva a művek és egyéb teljesítmények felhasználásának jellegét és körét, valamint a közös jogkezelő szervezet által nyújtott szolgáltatás gazdasági értékéhez képest. […]

(3) A közös jogkezelő szervezet indokolatlan késedelem nélkül választ ad a felhasználók kérelmeire, amelyben feltünteti többek között, hogy a közös jogkezelő szervezetnek milyen információkra van szüksége ahhoz, hogy megtehesse a felhasználási engedélyre vonatkozó ajánlatát.

Miután megkapja az összes lényeges információt, a közös jogkezelő szervezet indokolatlan késedelem nélkül vagy ajánlatot tesz a felhasználás engedélyezésére, vagy indokolással ellátott nyilatkozatot tesz arról, hogy miért nem kíván valamilyen meghatározott szolgáltatásra nézve felhasználási engedélyt adni.

[…]”

19 Ezen irányelvnek a „Másik közös jogkezelő szervezet több területre kiterjedő hatályú engedélyezés terén történő képviseletére vonatkozó kötelezettség” című 30. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok gondoskodnak arról, hogy amennyiben valamely olyan közös jogkezelő szervezet, amely nem ad vagy nem ajánl a saját repertoárjában található zeneműveken fennálló online jogokra vonatkozóan több területre kiterjedő hatályú engedélyeket, felkér egy másik közös jogkezelő szervezetet arra, hogy kössön vele képviseleti szerződést e jogok képviseletére, a felkért közös

jogkezelő szervezetnek el kelljen fogadnia az ilyen felkérést, ha egy vagy több másik közös jogkezelő szervezet repertoárjában található zeneműveken fennálló online jogok ugyanazon fajtájára vonatkozóan már kiad vagy ajánl több területre kiterjedő hatályú engedélyeket.”

20 Az említett irányelv „Megfelelés” című 36. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az e célból kijelölt illetékes hatóságok ellenőrizzék, hogy a területükön letelepedett közös jogkezelő szervezetek teljesítik-e az ezen irányelvben meghatározott követelményeknek megfelelően elfogadott nemzeti jogszabályi rendelkezéseket.

[…]

(3) A tagállamok biztosítják, hogy ha az ezen irányelv végrehajtása során elfogadott nemzeti jogszabályokat nem tartják be, az e célból kijelölt illetékes hatóságaik hatáskörrel rendelkezzenek megfelelő szankciók alkalmazására és megfelelő intézkedések meghozatalára. E szankcióknak és intézkedéseknek hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük.

[…]”

21 A 2014/26 irányelvnek „A közös jogkezelő szervezetek bejelentése” című 39. cikke a következőket írja elő:

„A tagállamok a rendelkezésükre álló információk alapján legkésőbb 2016. április 10-ig benyújtják a Bizottság számára a területükön letelepedett közös jogkezelő szervezetek listáját.

A tagállamok az e listában történő bármilyen változásról indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatják a Bizottságot.

A Bizottság közzéteszi és naprakészen tartja ezeket az információkat.”

22 Ezen irányelvnek a „Szakértői csoport” című 41. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezennel szakértői csoport áll fel. A csoport a tagállamok illetékes hatóságainak képviselőiből áll. A szakértői csoport elnöke a Bizottság képviselője, üléseit az elnök kezdeményezésére vagy valamely tagállam küldötteinek kérésére tartja. A csoport feladatai a következők:

a) megvizsgálja az irányelv átültetésének a belső piacon működő közös jogkezelő szervezetek és független jogkezelő szervezetek működésére gyakorolt hatását, és felhívja a figyelmet a nehézségekre;

[…]”

Az olasz jog

23 A 2017. október 16-i decreto legge n. 148 Disposizioni urgenti in materia finanziaria e per esigenze indifferibili (halaszthatatlan követelmények miatti sürgős pénzügyi rendelkezésekről szóló, 148. sz. törvényerejű rendelet) által módosított 1941. április 22-i legge n. 633 – Protezione del

diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio (a szerzői és szomszédos jogok védelméről szóló 633. sz. törvény; a GURI 1941. július 16-i 166. száma) (a továbbiakban: a szerzői jogok védelméről szóló törvény) 180. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A Società italiana degli autori ed editori [SIAE, Szerzők és kiadók olasz jogkezelő társasága] és a [2017. március 15-i decreto legislativo n. 35 – Attuazione della direttiva 2014/26/UE sulla gestione collettiva dei diritti d'autore e dei diritti connessi e sulla concessione di licenze multiterritoriali per i diritti su opere musicali per l'uso online nel mercato interno (a 2014/26/EU irányelvet átültető, 35. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet; a GURI 2017. március 27-i 72. száma; a továbbiakban: 35/2017. sz. törvényerejű rendelet] szerinti más közös jogkezelő szervezetek kizárólagos joga a közvetítői tevékenység folytatása a fellépés, közvetítés, megbízás, képviselet vagy akár átruházás bármely közvetlen vagy közvetett formájában a bemutatáshoz, előadáshoz, előadói tevékenységhez és a műholdon keresztül történő nyilvánossághoz való közvetítést is magában foglaló műsorszóráshoz, továbbá az oltalom alatt álló művekről történő mechanikai hangfelvétel vagy film készítéséhez kapcsolódó jogok gyakorlása érdekében.

E tevékenység folytatásának célja:

1) a jogosultak nevében és érdekeik figyelembevételével felhasználási és más engedélyek kiadása az oltalom alatt álló művek gazdasági célú felhasználására;

2) az e felhasználási és más engedélyekből eredő díjbevételek megszerzése;

3) a díjbevételek jogosultak közötti megosztása.

A [SIAE] ezenfelül azon külföldi államok szabályozásában megállapított rendelkezések szerint folytatja tevékenységét, ahol szervezett képviselete van.

E kizárólagos jog nem érinti a szerző és örökösei vagy jogutódjai azon jogát, hogy közvetlenül gyakorolják az e törvény által elismert jogokat.

[…]"

24 A 35/2017. sz. törvényerejű rendelet 4. cikkének (2) bekezdése szerint:

„A jogosultak [a szerzői jogok védelméről szóló törvény] 180. cikkében foglalt rendelkezések sérelme nélkül megbízhatják a választásuk szerinti közös jogkezelő szervezetet vagy független jogkezelő szervezetet, hogy kezelje a jogokat, jogfajtákat vagy műtípusokat és egyéb teljesítményeket a választásuk szerinti terület tekintetében, függetlenül attól, hogy melyik tagállamban van a közös jogkezelő szervezet vagy független jogkezelő szervezet letelepedési helye vagy a jogosult letelepedési helye vagy lakóhelye, illetve a jogosult mely tagállam állampolgára."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

25 A LEA egy, az olasz jog hatálya alá tartozó közös jogkezelő szervezet, amely jogosult a szerzői jogok közvetítésére Olaszországban.

26 A Jamendo egy, a luxemburgi jog hatálya alá tartozó független jogkezelő szervezet, amely 2004 óta folytat tevékenységet Olaszországban.

27 A LEA a Tribunale ordinario di Roma (római bíróság, Olaszország), azaz a kérdést előterjesztő bíróság előtt jogsértés megszüntetése iránti keresetet nyújtott be a Jamendo ellen, amelyben azt kérte, hogy e bíróság kötelezze a Jamendót arra, hogy szüntesse be szerzői jogi közvetítői tevékenységét Olaszországban. Keresetének alátámasztására a LEA arra hivatkozik, hogy a Jamendo Olaszországban jogellenesen végzi e tevékenységét, egyrészt azért, mert nem szerepel az Olaszországban szerzői jogok közvetítésére jogosult szervek jegyzékében, másrészt azért, mert nem felel meg a 35/2017. sz. törvényerejű rendeletben előírt különös követelményeknek, harmadrészt pedig azért, mert nem értesítette – ezen törvényerejű rendelet 8. cikke értelmében – a távközlési minisztériumot a tevékenysége megkezdéséről.

28 A Jamendo a kérdést előterjesztő bíróság előtt úgy érvel, hogy a 2014/26 irányelvet helytelenül ültették át az olasz jogba, és azt állítja, hogy az olasz jogalkotó nem ruházta fel az ezen irányelv által szabályozott jogokkal a független jogkezelő szervezeteket.

29 E tekintetben a Jamendo rámutat, hogy a szerzői jog védelméről szóló törvény 180. cikke értelmében közvetítői tevékenység végzésére kizárólag a SIAE és más – e rendelkezéssel érintett – közös jogkezelő szervezetek jogosultak Olaszországban, ami megakadályozza, hogy a független jogkezelő szervezetek szerzői jogok közvetítésével foglalkozzanak, és e szervezetek arra kényszerülnek, hogy a SIAE-vel vagy más engedéllyel rendelkező közös jogkezelő szervezetekkel megállapodást kössenek.

30 Másodlagosan a Jamendo arra hivatkozik, hogy tevékenysége nem a közös jogkezelés, hanem a szerzői jogok közvetlen kezelése körébe tartozik, és e tekintetben a 2014/26 irányelv (16) preambulumbekezdésére hivatkozik, amelyből kitűnik, hogy az „egyedi” megállapodások alapján rájuk ruházott jogok tekintetében felhasználási engedélyt adó szervezetek nem tartoznak az ezen irányelv 3. cikkének b) pontja értelmében vett „független jogkezelő szervezet” fogalma alá.

31 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli egyrészt, hogy a Jamendo tevékenysége nem tűnik úgy, hogy „közvetlen kezelésnek” lenne minősíthető, tekintettel arra, hogy engedélyeket és alengedélyeket ad, a mű felhasználásainak száma alapján beszedi a jogdíjakat, és a kapott bevétel százalékában meghatározott díjat tart vissza. A Jamendo által a tagjainak kínált szerződések továbbá nem tűnnek egyéni tárgyalások eredményének, és a különböző lehetőségek közötti választás nem kérdőjelezi meg e szerződések szabványszerződés jellegét, ami megakadályozza, hogy minden egyes szerződés egyedi tárgyalás eredményének minősülhessen.

32 Másrészt e bíróság megállapítja, hogy a szerzői jog védelméről szóló törvény 180. cikke nem teszi lehetővé a független jogkezelő szervezetek számára, hogy közvetítői tevékenységet folytassanak a bemutatáshoz, előadáshoz, előadói tevékenységhez és a műholdon keresztül történő nyilvánossághoz való közvetítést is magában foglaló műsorszóráshoz, továbbá az oltalom alatt álló művekről történő mechanikai hangfelvétel vagy film készítéséhez kapcsolódó jogok gyakorlása érdekében.

33 E körülmények között Tribunale ordinario di Roma (római bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [2014/26] irányelvet, hogy azzal ellentétes az a nemzeti törvény, amely a szerzői jogok közvetítésének piacához való hozzáférést és egyébként a felhasználói engedélyek kiadását kizárólag az irányelv meghatározása értelmében közös jogkezelő szervezetnek minősülő jogalanyok részére biztosítja, és abból kizárja mind az ezen államban mind a más tagállamokban létrehozott, független jogkezelő szervezeteknek minősülő szervezeteket?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

34 A Bíróság előtti tárgyaláson az olasz kormány az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságára hivatkozott, azon indok alapján, hogy az alapügy fiktív jellegű.

35 E kormány szerint az alapeljárás mesterséges jellegének megállapításához elegendő azon tény, hogy a Bíróság előtt az alapeljárás felei egybehangzó álláspontokat képviselnek, amelyek lényegében azon olasz jogszabály uniós joggal való összeegyeztethetetlenségének megállapítására irányulnak, amely a szerzői jog területén a közvetítői szolgáltatások nyújtásához való hozzáférést – a független jogkezelő szervezetek kizárásával – kizárólag a közös jogkezelő szervezetek számára tartja fenn.

36 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szükségességét az ügydöntő határozat meghozatala szempontjából, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2023. október 12-i INTER CONSULTING ítélet, C-726/21, EU:C:2023:764, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Ebből az következik, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolását, ha az uniós szabály értelmezése vagy érvényességének értékelése semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2023. október 12-i INTER CONSULTING ítélet, C-726/21, EU:C:2023:764, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 A jelen ügyben kétségtelenül meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt a LEA azt kéri, hogy a bíróság kötelezze a Jamendót, hogy hagyjon fel a szerzői jogokra vonatkozó közvetítői tevékenység Olaszország területén történő gyakorlásával azzal az indokkal, hogy e tevékenység sérti az alapügyben szóban forgó olasz szabályozást, míg a LEA a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételeiben lényegében azt állítja, hogy ez az olasz szabályozás nem felel meg az uniós jognak.

39 Mindemellett, figyelemmel a jelen ítélet 36. és 37. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatra, e körülmény, valamint az a körülmény, hogy az alapeljárás felei egyetértenek az uniós jog értelmezését illetően, nem lehet elegendő ahhoz, hogy befolyásolja az alapeljárás tényállását, és következésképpen az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát, mivel nincs olyan információ, amely nyilvánvalóan utalna arra, hogy e jogvita mesterséges vagy fiktív jellegű (lásd ebben az értelemben: 2005. november 22-i Mangold ítélet, C-144/04, EU:C:2005:709, 37–39. pont, valamint 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet, C-307/10, EU:C:2012:361, 31–34. pont).

40 Mindazonáltal meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésének szövegében „mind az ezen államban, mind a más tagállamokban létrehozott” független jogkezelő szervezetekre hivatkozik. Márpedig a Jamendo székhelye Luxemburgban található, és a Bíróság rendelkezésére álló iratok egyike sem enged arra

következtetni, hogy az alapeljárás bármilyen, Olaszországban letelepedett független jogkezelő szervezetre vonatkozna. E körülmények között meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés, amennyiben az érintett tagállamban letelepedett független jogkezelő szervezetekre vonatkozik, hipotetikus jellegű.

41 Következésképpen a jelen ítélet 37. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elfogadhatatlannak kell nyilvánítani annyiban, amennyiben az az Olaszországban letelepedett független jogkezelő szervezetekre vonatkozik.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

42 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2014/26 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely általános és abszolút jelleggel kizárja a más tagállamban letelepedett független jogkezelő szervezetek azon lehetőségét, hogy ezen első tagállamban szerzői jogra vonatkozó jogkezelési szolgáltatásokat nyújtsanak.

43 Amint az ezen irányelv (7), (8) és (55) preambulumbekezdéséből kitűnik, az irányelv célja a szerzői és szomszédos jogok közös jogkezelő szervezetek általi kezelésének tevékenységéhez való hozzáférésére, e szervezetek irányításának módjaira, ezek felügyeleti keretére, valamint a zeneművek online felhasználására vonatkozó, szerzőket megillető jogok több területre kiterjedő hatályú engedélyezésének feltételeire vonatkozó nemzeti szabályok összehangolása, a közös jogkezelő szervezetek tagjai, a jogosultak és harmadik személyek érdekeinek védelme céljából, biztosítva, hogy az Unió egész területén azonos biztosítékokkal rendelkezzenek.

44 E célból az említett irányelvnek a (9) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikke előírja, hogy az irányítás, a pénzügyi gazdálkodás, az átláthatóság és a beszámolás magas szintű biztosítása érdekében ugyanezen irányelv többek között a közös jogkezelő szervezetekre vonatkozó követelményeket határoz meg.

45 Az uniós jogalkotó, mivel úgy ítélte meg – amint azt a 2014/26 irányelv (15) preambulumbekezdése kimondja –, hogy a független jogkezelő szervezetek, jóllehet üzleti jellegű szervezetek, melyek többek között abban különböznek a közös jogkezelő szervezetektől, hogy a felettük való ellenőrzést és a tulajdonosi jogokat nem a jogosultak gyakorolják, a közös jogkezelő szervezetekhez képest ugyanazokat a tevékenységeket végzik, és ezért e szervezetek bizonyos információk szolgáltatására kötelezhetők.

46 E célból a 2014/26 irányelv 2. cikkének (4) bekezdése a független jogkezelő szervezetekre is alkalmazandóvá teszi ezen irányelv egyes különös rendelkezéseit, amelyek az e szervezetek által képviselt jogosultaknak, a közös jogkezelő szervezeteknek, a felhasználóknak és a nyilvánosságnak nyújtandó tájékoztatásra vonatkoznak.

47 Ugyanakkor nem tartozik az említett irányelv 2. cikkének (4) bekezdésében felsorolt rendelkezések közé ezen irányelv 5. cikke, amely a (2) bekezdésében biztosítja a jogosultak számára a képviseletükért felelős közös jogkezelő szervezet kiválasztásának jogát, függetlenül a közös jogkezelő szervezet vagy a jogosult állampolgársága, lakóhelye vagy székhelye szerinti tagállamtól.

48 Ezenkívül, amint arra a főtanácsnok indítványának 38. pontjában rámutatott lényegében, a 2014/26 irányelv egyetlen más rendelkezése sem szabályozza e jogalanyok szerzői jogok kezelésével kapcsolatos tevékenységhez való hozzáférését.

49 Kétségtelen, hogy a 2014/26 irányelv (19) preambulumbekezdése többek között kimondja, hogy biztosítani kell, hogy a jogosultak a közös jogkezelő szervezetnél könnyen tiltakozhassanak a jogkezelés ellen, annak érdekében, hogy egyénileg kezelhessék e jogokat, vagy azok kezelését egy másik közös jogkezelő szervezetre vagy más szervezetre bízhassák, a közös jogkezelő szervezet, a másik szervezet, illetve a jogosult állampolgársága, lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállamtól függetlenül.

50 Mindazonáltal egyrészt a jogosultak számára az ezen irányelv 5. cikkének (4) bekezdésében biztosított azon lehetőség, hogy a közös jogkezelő szervezetnél tiltakozhassanak a jogkezelés ellen, nem jelenti azt, hogy a tagállamok kötelesek lennének biztosítani, hogy e jogosultak jogaik kezelésével egy választásuk szerinti független jogkezelő jogalanyt bízhassanak meg, e jogalany állampolgársága, lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállamtól függetlenül.

51 Másrészt az említett irányelv (19) preambulumbekezdése nem vezethet az irányelv 2. cikke (4) bekezdésének és 5. cikke (2) bekezdésének e rendelkezések szövegével összeegyeztethetetlen értelmezéséhez. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében, bár valamely uniós jogi aktus preambuluma pontosíthatja e jogi aktus rendelkezéseinek tartalmát, és olyan értelmezési elemeket szolgáltat, amelyek rávilágítanak az említett jogi aktus alkotójának szándékára, annak nincs kötelező jogi ereje, és arra nem lehet hivatkozni sem az adott jogi aktus rendelkezéseitől való eltérés igazolása, sem e rendelkezéseknek a szövegükkel ellentétes értelmezése céljából (lásd ebben az értelemben: 2021. március 25-i Balgarska Narodna Banka ítélet, C-501/18, EU:C:2021:249, 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Következésképpen, tekintettel arra, hogy a 2014/26 irányelv 2. cikkének (4) bekezdése kimerítő jelleggel sorolja fel a független jogkezelő szervezetekre alkalmazandó rendelkezéseket, az ezen irányelv (19) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 5. cikkének (1), (2) és (4) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy az annak biztosítására kötelezi a tagállamokat, hogy e jogosultak jogaik kezelésével egy választásuk szerinti, független jogkezelő jogalanyt bízhassanak meg, a független jogkezelő jogalany, illetve az érintett jogosult állampolgársága, lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállamtól függetlenül.

53 Mivel a 2014/26 irányelv nem tartalmaz ilyen kötelezettséget, illetve általánosabb jelleggel olyan rendelkezést, amely e jogalanyoknak a szerzői jogok kezelésével kapcsolatos tevékenységhez való hozzáférését szabályozná, meg kell állapítani, hogy ez az irányelv nem harmonizálja az ilyen hozzáférés feltételeit, következésképpen azzal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely általános és abszolút jelleggel kizárja a más tagállamban letelepedett független jogkezelő szervezetek azon lehetőségét, hogy ezen első tagállamban szerzői jogra vonatkozó jogkezelési szolgáltatásokat nyújtsanak.

54 Ugyanakkor ebből nem lehet sem azt a következtetést levonni, hogy az ilyen nemzeti szabályozás nem tartozik az uniós jog egészének hatálya alá, sem – még kevésbé – azt, hogy e joggal összeegyeztethető lenne.

55 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárás a tagállamok közötti kereskedelmet érintő helyzetre vonatkozik, mivel a luxemburgi jog szerinti Jamendo társaságot az olasz szabályozás megakadályozza abban, hogy mint független jogkezelő

szervezet szerzői és szomszédos jogok kezelésével kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtson Olaszországban. Ezen elemekből kitűnik, hogy a Bíróságnak annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság részére – az alapjogvita tárgyát figyelembe véve – hasznos választ adjon, az uniós jog egyéb rendelkezéseit is értelmeznie kell.

56 E szabályozás ugyanis amennyiben a tagállamok közötti kereskedelmet érintő helyzeteket szabályoz, az EUM-Szerződés alapszabadságokra vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alá tartozhat (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 18-i VIPA-ítélet, C-222/18, EU:C:2019:751, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárásban a Bíróság kötelessége, hogy a nemzeti bíróság részére olyan hasznos választ adjon, amely számára lehetővé teszi az előtte folyamatban lévő ügy elbírálását. Következésképpen, még ha a kérdést előterjesztő bíróság formálisan az uniós jog egy bizonyos rendelkezésének értelmezésére korlátozta is kérdését, az ilyen körülmény nem képezi akadályát annak, hogy a Bíróság a nemzeti bíróság részére az uniós jognak az előtte folyamatban lévő ügy elbírálásához hasznos, valamennyi értelmezési szempontját megadja, függetlenül attól, hogy a nemzeti bíróság kérdései megfogalmazásában utalt-e azokra, vagy sem. Ennek érdekében a Bíróságnak kell a nemzeti bíróság által szolgáltatott információk összessége, és különösen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása alapján meghatározni az említett jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése a jogvita tárgyára figyelemmel szükséges (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 18-i VIPA-ítélet, C-222/18, EU:C:2019:751, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

58 Egyébiránt az uniós szinten kimerítő jogszabály-közelítés tárgyát képező területre vonatkozó valamennyi nemzeti intézkedést e jogszabály-közelítési intézkedés rendelkezései, nem pedig az elsődleges jog rendelkezései alapján kell megítélni (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 18-i VIPA-ítélet, C-222/18, EU:C:2019:751, 52. pont).

59 Márpedig a jelen ügyben, amint az a jelen ítélet 53. pontjából kitűnik, a 2014/26 irányelv kétségkívül nem harmonizálta a független jogkezelő szervezetek szerzői jogok kezelésével kapcsolatos tevékenységhez való hozzáférését. Mindazonáltal, amint azt a főtanácsnok az indítványának 40. és 41. pontjában tette, meg kell vizsgálni azt is, hogy a Jamendohoz hasonló független jogkezelő szervezet által nyújtott, szerzői jog és szomszédos jogok kezelésére irányuló szolgáltatások tartozhatnak-e a 2000/31 irányelv vagy a 2006/123 irányelv tárgyi hatálya alá.

60 E tekintetben előzetesen meg kell jegyezni, hogy a 2000/31 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében az irányelv kifejezetten az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat szabályozza. Azonban ezen irányelv a 3. cikkének (1) bekezdése értelmében nem alkalmazható, ha a rendelkezései más közösségi jogi aktus olyan rendelkezésével ütköznek, amelyek egy adott szolgáltatási tevékenység nyújtására való jogosultságnak vagy gyakorlásának meghatározott kérdéseit szabályozzák adott területeken vagy szakmákban.

61 Következésképpen először is azt kell megvizsgálni, hogy a szerzői jogok kezelésével kapcsolatos, független jogkezelő szervezetek által végzett tevékenységet a 2000/31 irányelv szabályozza-e, ennek hiányában pedig azt, hogy e tevékenység a 2006/123 irányelv hatálya alá tartozik-e.

A 2000/31 irányelv alkalmazhatóságáról

62 A 2000/31 irányelv 3. cikkének (2) bekezdése megtiltja a tagállamoknak, hogy korlátozzák az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások másik tagállamból történő nyújtásának szabadságát.

63 Mindazonáltal ezen irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében e cikk (1) és (2) bekezdése nem alkalmazható az említett irányelv mellékletében szereplő „területre”, amely melléklet többek között a „szerzői jogra” és a „szomszédos jogokra” vonatkozik.

64 Meg kell állapítani, hogy a 2000/31 irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében előírt eltérés tágan került megfogalmazásra, és általános jelleggel vonatkozik a szolgáltatásnyújtás szabadságának a szerzői és szomszédos jogok „területe” körébe tartozó korlátozására.

65 Ezenfelül ezen irányelvben semmi nem utal arra, hogy az uniós jogalkotó ezen eltérés elfogadásával ki akarta volna zárni ezen eltérés hatálya alól a szerzői és szomszédos jogok kezelésével kapcsolatos szolgáltatásokat.

66 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a szerzői és szomszédos jogok kezelése, amely – amint az a 2014/26 irányelv (2) preambulumbekezdéséből kitűnik – magában foglalja többek között a felhasználók számára történő engedélyezést, a felhasználás ellenőrzését, a jogok gyakorlásának figyelemmel kísérését, a szerzői és szomszédos jogok érvényesítését, a jogok gyakorlásából származó jogdíjbevételek beszedését és a jogosultakat megillető összegek felosztását, a 2000/31 irányelv 3. cikkének az ezen irányelv mellékletével összefüggésben értelmezett (3) bekezdésében előírt kivétel hatálya alá tartozik.

67 Ezt az értelmezést nem kérdőjelezheti meg az, hogy a 2000/31 irányelv 3. cikkének (3) bekezdését – mint az ezen irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében előírt főszabálytól való eltérést – szigorúan kell értelmezni. Ugyanis, bár az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a valamely alapvető szabadságtól eltérő rendelkezéseket szigorúan kell értelmezni, mindazonáltal ügyelni kell arra, hogy az így megállapított eltérés hatékony érvényesülését megőrizzék, és célját biztosítsák (lásd ebben az értelemben: 2011. október 4-i Football Association Premier League és társai ítélet, C-403/08 és C-429/08, EU:C:2011:631, 162. és 163. pont).

68 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a 2000/31 irányelv rendelkezései nem alkalmazhatók a szerzői és szomszédos jogok kezelésére irányuló szolgáltatásokra.

A 2006/123 irányelv alkalmazhatóságáról

69 A 2006/123 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében ezen irányelv célja többek között a szolgáltatások szabad mozgásának megkönnyítése, a szolgáltatások magas színvonalának megőrzése mellett.

70 E célból ezen irányelv 16. cikke (1) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy a tagállamok tiszteletben tartják a szolgáltatók jogát, hogy szolgáltatást nyújthassanak a letelepedési helyük szerinti tagállamtól eltérő tagállamban.

71 Mindazonáltal az említett irányelv 17. cikkének 11. pontja értelmében annak 16. cikke nem alkalmazható a szerzői és szomszédos jogokra.

72 A Bíróság e rendelkezést úgy értelmezte, hogy a szerzői jog közös kezelése nem tartozik a 2006/123 irányelv 16. cikkének alkalmazási körébe (2014. február 27-i OSA-ítélet, C-351/12, EU:C:2014:110, 65. pont).

73 Ezt az eltérés ugyanis – a 2000/31 irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében előírt eltéréshez hasonlóan – tágan került megfogalmazásra, és általános jelleggel vonatkozik a szerzői és szomszédos jogokra, így a 2006/123 irányelv 17. cikkének 11. pontjából nem lehet arra következtetni, hogy az uniós jogalkotó szándéka arra irányult volna, hogy a szerzői és szomszédos jogok kezelésével kapcsolatos szolgáltatásokat kivegye az említett eltérés alkalmazási köréből.

74 Ebből következik, hogy a szerzői és szomszédos jogok kezelésével kapcsolatos szolgáltatások nem tartoznak a 2006/123 irányelv 16. cikkének alkalmazási körébe.

75 Mivel a független jogkezelő szervezeteknek a szerzői jogok kezelésére irányuló tevékenységhez való hozzáférése – amint az a jelen ítélet 53., 68. és 74. pontjából következik – nem képezi uniós szinten teljes körű harmonizáció tárgyát, az e területre vonatkozó szabályok meghatározása továbbra is a tagállamok hatáskörébe tartozik, az EUM-Szerződés – többek között az alapvető szabadságokra vonatkozó – rendelkezéseinek tiszteletben tartása mellett (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 18-i VIPA-ítélet, C-222/18, EU:C:2019:751, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ennélfogva az alapeljárásban szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozást az elsődleges jog releváns rendelkezéseire, jelen esetben az EUMSZ 56. cikkre tekintettel kell értékelni.

Az alapeljárásban szóban forgó intézkedésnek a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadságával való összeegyeztethetőségéről

76 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 56. cikkel ellentétes minden olyan nemzeti intézkedés, amely – bár megkülönböztetés nélkül alkalmazandó – alkalmas arra, hogy megtiltsa, megzavarja vagy kevésbé vonzóvá tegye az EUM-Szerződés említett cikke által biztosított szolgáltatásnyújtás szabadságának az Európai Unió polgárai általi gyakorlását (lásd ebben az értelemben: 2021. február 11-i Katoen Natie Bulk Terminals és General Services Antwerp ítélet, C-407/19 és C-471/19, EU:C:2021:107, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

77 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló nemzeti intézkedés, amennyiben nem teszi lehetővé másik tagállamban letelepedett független jogkezelő szervezetek számára, hogy Olaszországban szerzői és szomszédos jogok kezelésére irányuló szolgáltatásokat nyújtsanak, és így arra kötelezi őket, hogy képviseleti megállapodást kössenek az e tagállamban engedéllyel rendelkező közös jogkezelő szervezettel, nyilvánvalóan a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadsága korlátozásának minősül.

78 Mindazonáltal e korlátozás közérdeken alapuló kényszerítő okokkal igazolható, amennyiben alkalmas az általa kitűzött cél elérésének biztosítására, és nem lép túl az annak eléréséhez szükséges mértéken (lásd ebben az értelemben: 2014. február 27-i OSA-ítélet, C-351/12, EU:C:2014:110, 70. pont).

Az érintett korlátozás igazolására alkalmas, közérdeken alapuló kényszerítő ok fennállásáról

79 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a szellemi tulajdonjogok védelme közérdeken alapuló kényszerítő oknak minősül (2014. február 27-i OSA-ítélet, C-351/12, EU:C:2014:110, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

80 Következésképpen az olyan szabályozás, mint amely az alapeljárás tárgyát képezi, a szerzői jog védelmének céljára tekintettel igazolható.

Az érintett korlátozás arányosságáról

81 Az érintett korlátozás arányosságát illetően először is meg kell vizsgálni, hogy az abban álló korlátozás, hogy a más tagállamban letelepedett, független jogkezelő szervezeteket kizárják a szerzői jogi közvetítői tevékenység köréből, alkalmas-e az ilyen intézkedés által kitűzött, a szerzői jog védelméhez kapcsolódó közérdekű cél elérésének biztosítására.

82 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy az olyan nemzeti szabályozást, amely a védelem alatt álló művek egy csoportjára vonatkozó szerzői jogok kezelése céljából monopóliumot biztosít az érintett tagállam területén valamely jogkezelő szervezet számára, úgy kell tekinteni, mint amely védi a szellemi tulajdonjogokat, amennyiben lehetővé teszi a szerzői és szomszédos jogok hatékony kezelését, valamint tiszteletben tartásuk hatékony ellenőrzését az érintett tagállam területén (2014. február 27-i OSA-ítélet, C-351/12, EU:C:2014:110, 72. pont).

83 A jelen ügyben azonban az alapeljárásban szóban forgó nemzeti szabályozás nem biztosít monopóliumot a szerzői jog kezelése céljából az érintett tagállam területén valamely közös jogkezelő szervezet számára. A szerzői jog védelméről szóló törvény 180. cikke ugyanis lehetővé teszi, hogy e tevékenységet Olaszország területén ne csak az SIAE gyakorolja, hanem a 35/2017. sz. törvényerejű rendeletben említett közös jogkezelő szervezetek is, amely rendelet 4. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a jogosultak választásuk szerint közös jogkezelő szervezetet vagy független jogkezelő szervezetet bízhatnak meg jogaik kezelésével, „függetlenül attól, hogy melyik tagállamban van a[z érintett] közös jogkezelő szervezet vagy független jogkezelő szervezet letelepedési helye vagy a[z érintett] jogosult letelepedési helye vagy lakóhelye, illetve a jogosult mely tagállam állampolgára”, pontosítva, hogy e rendelkezés alkalmazása nem érinti a szerzői jog védelméről szóló törvény 180. cikkének rendelkezéseit.

84 Amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, az említett rendelkezés azzal a hatással jár, hogy megakadályozza a más tagállamban letelepedett független jogkezelő szervezeteket abban, hogy Olaszországban szerzői jogok kezelésével kapcsolatos tevékenységet folytassanak, miközben lehetővé teszi a más tagállamokban letelepedett közös jogkezelő szervezetek számára, hogy ilyen tevékenységet folytassanak.

85 Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti szabályozás csak akkor alkalmas a követett cél megvalósításának biztosítására, ha ténylegesen is megfelel az annak következetes és szisztematikus megvalósítására irányuló igénynek (2021. február 3-i Fussl Modestraße Mayr ítélet, C-555/19, EU:C:2021:89, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

86 Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy az alapeljárásban szóban forgó olasz szabályozás által egyrészt a közös jogkezelő szervezetekre, másrészt pedig a független jogkezelő szervezetekre alkalmazott, eltérő bánásmód megfelel-e ennek a követelménynek.

87 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a közös jogkezelő szervezetektől eltérően, amelyek a szerzői és szomszédos jogok kezelésével kapcsolatos tevékenységhez való hozzáférést, az irányítás módját és a felügyeleti keretet illetően széles körű harmonizáció tárgyát képezték, a független jogkezelő szervezetekre – amint az a 2014/26 irányelv 2. cikkének (4) bekezdéséből következik – ezen irányelvnek csak korlátozott számú rendelkezése vonatkozik, következésképpen az említett irányelvben előírt több követelmény nem alkalmazandó e szervezetekre.

88 Először is kizárólag a közös jogkezelő szervezetek kötelesek ugyanis a felhasználást a 2014/26 irányelv 16. cikkének (2) bekezdése szerint objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján engedélyezni; a független jogkezelő szervezetek csupán arra kötelesek, hogy e cikk (1) bekezdésének megfelelően jóhiszeműen tárgyalásokat folytassanak a felhasználás engedélyezéséről, és hogy megadjanak egymásnak minden szükséges tájékoztatást. E 16. cikk (2) bekezdése alapján kizárólag a közös jogkezelő szervezetek kötelesek megfelelő díjazást biztosítani az általuk képviselt jogosultak számára a felhasználás engedélyezésének ellentételezéseként. A közös jogkezelő szervezetek arra is kötelesek, hogy észszerű díjakat alkalmazzanak többek között a jogok gyakorlásának gazdasági értékéhez képest, szem előtt tartva a művek és egyéb teljesítmények felhasználásának jellegét és körét, valamint a közös jogkezelő szervezet által nyújtott szolgáltatás gazdasági értékéhez képest, míg a független jogkezelő szervezeteknek lehetőségük van olyan díjakat alkalmazni, amilyeneket kívánnak.

89 A független jogkezelő szervezetektől eltérően a közös jogkezelő szervezetek ezenkívül ezen irányelv 16. cikkének (3) bekezdése értelmében kötelesek indokolatlan késedelem nélkül választ adni a felhasználók kérelmeire, és ajánlatot tenni a felhasználás engedélyezésére, vagy indokolással együtt kifejteni, hogy miért nem kívánnak valamilyen meghatározott szolgáltatásra nézve felhasználási engedélyt adni.

90 Másodszor, a közös jogkezelő szervezetekkel ellentétben a független jogkezelő szervezetek nem kötelesek az említett irányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében felvenni tagnak azokat a jogosultakat, akik teljesítik a tárgyilagos, átlátható és megkülönböztetésmentes feltételeken alapuló tagsági követelményeket.

91 Harmadszor, a független jogkezelő szervezetek nem kötelesek arra, amint azt a 2014/26 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének második mondata a közös jogkezelő szervezetekre vonatkozóan előírja, hogy – hacsak nem állnak fenn objektíven alátámasztott indokok – a jogosultak jogait kezeljék a jogosultak ilyen irányú kérelmére, amennyiben e jogok kezelése a tevékenységi körükbe tartozik, ami azt jelenti, hogy a független jogkezelő szervezetek szabadon választhatják meg a pénzügyileg legjövedelmezőbb jogkategóriákat, és meghagyhatják a közös jogkezelő szervezeteknek a többi jog kezelését. E szervezeteket nem terheli az ezen irányelv 5. cikkének (4) bekezdésében előírt azon kötelezettség sem, hogy tiszteletben kell tartani a jogosultak arra vonatkozó szabadságát, hogy felmondják a jogaik, jogfajtáik vagy műtípusaik kezelésére vonatkozó megbízást, vagy bizonyos területek tekintetében tiltakozzanak a jogkezelés ellen.

92 Negyedszer, a közös jogkezelő szervezetekkel ellentétben a független jogkezelő szervezeteket nem kötik a 2014/26 irányelv 6–10. cikkében szereplő, a tagsági feltételekre, az irányítás és a felügyelet módjára, valamint az összeférhetetlenségre vonatkozó rendelkezések, sem pedig a panasztételi és vitarendezési eljárásokra vonatkozó, ezen irányelv 33–35. cikkében foglalt rendelkezések.

93 Ötödször, e szervezetekre nem vonatkoznak a 2014/26 irányelv 11–15. cikkében előírt, a jogdíjbevételek kezelésére vonatkozó követelmények, ami lehetővé teszi számukra nyereségük maximalizálását.

94 Hatodszor, az ezen irányelv által az átláthatóságra vonatkozóan előírt különös követelményeket illetően kizárólag a 20. cikk, és a 21. cikk bizonyos rendelkezései alkalmazandók a független jogkezelő szervezetekre. Különösképpen, a közös jogkezelő szervezetekkel ellentétben, a független jogkezelő szervezetekre nem vonatkoznak a 2014/26 irányelv 5. fejezetében előírt kötelezettségek, különösen az ezen irányelv 22. cikkében előírt, az éves átláthatósági jelentés elkészítésére vonatkozó kötelezettség.

95 Végül hetedszer, a 2014/26 irányelvnek a zeneművek online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló III. címe sem alkalmazandó a független jogkezelő szervezetekre.

96 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás által a közös jogkezelő szervezetek és a független jogkezelő szervezetek tekintetében alkalmazott eltérő bánásmód megfelel a szerzői jogok védelmére irányuló célkitűzés koherens és szisztematikus módon történő elérésére irányuló törekvésnek, mivel a független jogkezelő szervezetekre a 2014/26 irányelv alapján alacsonyabb követelményi szint vonatkozik, mint a közös jogkezelő szervezetekre, különösen a szerzői és szomszédos jogok kezelésével kapcsolatos tevékenységhez való hozzáférést, az engedélyek megadást, az irányítás módjait, valamint a rájuk vonatkozó felügyeleti keretet illetően. E körülmények között az ilyen eltérő bánásmód alkalmasnak tekinthető e cél megvalósításának biztosítására.

97 Mindazonáltal, másodsorban azon kérdést illetően, mely szerint a független jogkezelő szervezeteknek a szerzői jogi közvetítési tevékenységből való kizárásában álló korlátozás meghaladja-e a szerzői jog védelméhez kapcsolódó közérdekű cél megvalósításának biztosításához szükséges mértéket, meg kell jegyezni, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságát kevésbé sértő intézkedés lehet többek között az, ha az érintett tagállamban a szerzői jogi közvetítői szolgáltatások nyújtását olyan különös szabályozási követelményektől teszik függővé, amelyek a szerzői jog védelmének céljára tekintettel igazolhatók.

98 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás, amennyiben abszolút módon megakadályozza, hogy az EUM-Szerződés által biztosított valamely alapvető szabadságot minden független jogkezelő szervezet – függetlenül a letelepedése szerinti tagállam nemzeti joga alapján rá vonatkozó jogszabályi követelményektől – gyakorolhasson, úgy tűnik, hogy túllépi a szerzői jog védelméhez szükséges mértéket.

99 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/26 irányelvvel összefüggésben az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely általános és abszolút jelleggel kizárja a más tagállamban letelepedett független jogkezelő szervezetek azon lehetőségét, hogy ezen első tagállamban szerzői jogra vonatkozó jogkezelési szolgáltatásokat nyújtsanak.

A költségekről

100 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/26/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összefüggésben az EUMSZ 56. cikket

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely általános és abszolút jelleggel kizárja a más tagállamban letelepedett független jogkezelő szervezetek azon lehetőségét, hogy ezen első tagállamban szerzői jogra vonatkozó jogkezelési szolgáltatásokat nyújtsanak.

Aláírások